

تمدن چیست ؟

تمدن مصدر عربی از باب تفعّل و اسم مصدر فارسی است ؛ تعریف تمدن در فرهنگ عمید چنین آمده است :
“شهرنشین شدن، خوی شهری برگزیدن و با اخلاق مردم شهر آشنا شدن، همکاری مردم با یکدیگر در امور زندگانی و فراهم ساختن اسباب ترقی و آسایش خود.”

علامه دهخدا در مورد معنی تمدن می نویسد : “تخلّق به اخلاق اهل شهر و انتقال از خشونت و جهل به حالت ظرافت و انس و معرفت” ؛ ولی با توجه به دیگر لغت نامه ها، تمدن را به “در شهر بود باش کردن و انتظام شهر نمودن و اجتماع اهل حرفه” ، “اقامت در شهر” ، “شهرنشینی” و “مجازاً تربیت و ادب” معنی کرده است .

در زبان عربی، در کنار اصطلاح تمدن، مترادف هایی مانند: “حضاره” ، “ثقافه” و “مدینه” آمده است .

در قرآن شریف ، از ریشه ی “م - د - ن” یا “ح - ض - ر” که در عربی کلمه “حضاره” را از آن ساخته اند ، کلمه ی صریح برای تمدن ذکر نشده است ؛ لیکن با اندکی تامل در کلمه های مثل “امت” ، “قریه” و “قرن” میتوان دریافت که این کلمات با کلمه تمدن همخوانی داشته و بطور مجموعی همین کلمه را معنی می کنند .

کلمه تمدن در فرهنگ های انگلیسی ، با واژه های با ادب ، با نزاکت ، قابل احترام و شهرنشین آمده و در فرانسه به معنای پیشرفت ، ترقی و توسعه تحول و تطور گفته می شود .

و اما در تعریف اصطلاحی ؛ (به نقل از ویکی پیدیای این کلمه) تمدن را می توان به شکل کلی ، عبارت از نظم اجتماعی دانست که در نتیجه وجود آن، خلاقیت فرهنگی امکان پذیر می شود و جریان پیدا می کند ، در مقوله تمدن به چهار رکن و عنصر اصلی بر می خوریم که عبارتند از ۱- پیش بینی و احتیاط در امور اقتصادی ۲- سازمان سیاسی ۳- سنن اخلاقی ۴- کوشش در راه معرفت و بسط هنر .

در واقع میتوان گفت که تمدن ، نام خلاصه پیشرفت های انسانی در زمینه های مختلف است ، و از آنجا که فطرت انسان دارای مقتضیات متنوع است ، تمدن جامعه انسانی نیز شامل تنوعاتی می باشد و بر اساس عقاید و منهج فکری انسانها ، این تمدن بشر رنگ های مختلف به خود می گیرد ؛ اما پس از ظهور اسلام که انسان های خوش فطرت و خوش نصیب در دایره دین مقدس اسلام داخل شدند و مجموعه آموزه های الهی در کتاب مقدس قرآن شریف ، مسیر انسانیت را از سمت و سوی جهالت و نادانی ، به سمت هدایت و ترقی تغییر داد و اسباب صعود و نزول جامعه بشری را در شکلی ایده آل و مفصل به تشریح گرفت و به اصطلاح برای تضمین عزت و سلامتی بشریت در دنیا و آخرت اتمام حجت نمود ؛ دیگر هیچ تمدن و فرهنگی به بالندگی ، رشد ، جامعیت و برتریت فرهنگ و تمدن اسلامی نرسید ؛ و حتی در برهه ی از زمان به اعتراف خود دشمنان دین ، (تمدن اسلامی) گوی سبقت را از سایر تمدن ها برده و الگوی فرهنگ ها و تمدن های نوپا و نو ظهور گشته بود و به شهادت تاریخ در مدت های بسیار طولانی ، دشمنان اسلام و مخصوصا دنیای غرب در تمام عرصه ها ، گدای فرهنگ غنی اسلام و تمدن ناب مسلمین گردیده بودند و دنیای اسلام در اوج عزت و سرافرازی ایام عروج خویش را سپری می کرد ...